

GAZETA TRANSILVANIEI

Gazeta este de 2 ori: Joi si Duminica, Foi, candu concedu ajutoriale. — Pretul: pe 1 anu 10 fl., pe 1/3, 3 fl. v. a. Tiere esterne 12 fl. v. a. pe unu anu seu 2 1/3, galbini mon. sunatiorie.

Anul XXXIX.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Taxa timbrala a 30 cr. de fiscare publicare.

86.

1876.

Interventione.

Mare lucru este interventiunea, mare vorba. ea este cestiune de principiu vitala pentru intregi, ca si pentru individi; las' ca in- nul decisera forte desu de sorte si exis- tentia poporului, — dera apoi ecca la ce amu- , ca se vedea chiar si osta Romaniei in- de evenimente se intervina si ea, acea osta, in ri' careia s'au versatu atatea torente de sange nterventiuni. Si ore noi aici in patri'a nu avuram interventiune la a. 1849? si — feresc, ca manu o potem avea era pre catu- scola dela Dobriteniu sta in capulu mesei.

Altii au studiatu de multu natur'a inter- ventiunilor din istoria, din actiuni diplomatice, dupa theorii filosofice ca ale lui Vattel, Rotteck si altii. Noi ne adoperam, fara apparatu de bibliotheci si archive, a cerceta natur'a interventiunei mai multu din vieti' practica si din cateva evenimente internationali vediute in acestu seculu alu nostru. facemai multu in acesta cestiune, nu ne permite nici timpulu nici impregiurari, mai ales ca una legionu de alte cestiuni nationali, politice, economice astupta a fi luate in discussiune.

Candu -si bate si maltratada vecinul teu pe cunuuata pe lege si ea striga dupa ajutoriu, te duci ca se o scapi, este interventiune. Dera in acestu casu o poti pati reu; ca-ci barbatu emeiei te va lua de peptu si te va intreba: Ori- tu te tii cu femeia mea? Esi afara, ca aci 'i argu capulu. Dece inse ar' sarf in ajutoriu parintii si frati femeiei maltrata, situatiunea s'ar' schimba tare; ca-ci acestia potu reclama cu totu dreptulu dicundu barbatuloi: Nu ti-am dat'o de roba, ci de socia, n'ai cumparat'o din piatia ca pagani, ci ai luat'o din cas'a nostra, deca nu-ti place, se te desparti de ea, era deca nu vrei tu si sei continua cu brutalitatea si tiraia, o vomu desparti noi de tine. Alta-data intervine chiaru de regatori'a comunala. In mii de casuri se incaiera cu vecini, altii saru sei despartia si se-i inpace; uneori le succede, mai de multe-ori batai'a se incinge intre toti cei adunati. Doi insi se certa inter sine, alu treilea, unu egoistu astutu, in locu se-i inpace, mai virtosu ii sumutia si-i irrita cu scopu de a-i ruina pe amendoi, si asia in finitu, totu nterventiuni.

In societatile mari, adeca in staturi, merge in societatile mici, numai pe scara multu mai si anoi diplomatii -si au terminologi'a loru, pe care alti moritori nu o prea intielegu; la diplo- mati 1+2 facu adesea 5 si cu calcule de acestea aducu pe lume in confusiune, pana candu se afia cate cineva, carele sparge calculatiunile loru cu sabia. Domnitorii si diplomatii dicu, ca esiste sisthem'a staturilor europene, in care nu este permis la nici-unu statu se faca schimbari in afara. Dela unu timpu incocce densii s'au adoperatu se stabiliaca principiulu neinterventiunei; dera nu l'au observatu mai nicairi. In an. 1849—50 Pruss'a interveuf cu armele in cateva staturi germane pe atunci independente. In an. 1848—9 Russ'a interveuf in Romani'a, Ungari'a, Transilvani'a. In an. 1854—5 Francia, Britani'a, Piemontul se anuncara intre Russ'a si Turci'a. In an. 1859 Francia interveni cu armata mare intre Austri'a si

Itali'a, in favorea acesteia. In an. 1863—4 interventiune sangerosa austro-prusaca in Danemarc'a, sub protestu de a protege ducatele Schleswig-Holstein, in realitate spre a le incorpora in modulu celu mai perfidu. Tocma si in Americ'a meridionale la Mexico, Francia interveni spre rusinea sa. Unde nu a fostu interventiune in dilele nostre? Nu a fostu in revolutiunea polona la 1863 contra Russiei si in belulu celu mare germano-francesc; dera si in aceste doue casuri nu a lipsit uointia, ci a lipsit numai potintia.

Este forte greu a decide, care principiu ar' fi mai salutariu pentru omenimea suferitora, alu interventiunei seu alu noninterventiunei. Suntu destule casuri, in care s'ar' paré, ca omenimea intréga astupta si cere interventiune, firesc spre a pararea drepturilor omenesci, a libertatiei, a innocentiei. Suntu érasi altele, in care interventiunea cutare este condamnata pentru scopurile sale perfide.

Dera se remanemu totu numai pe langa fapte complinite. Pana la pacea de Parisu 1856 imperiulu turcescu nu se considera ca statu ce ar' face parte din sisthem'a staturilor europene, ci ca statu puru asiaticu, strainu de societatea poporului europene. De aici ar' fi urmatu, ca staturile europene se nu aiba a face cu Turci'a nici in clinu nici in maneca, se o lase de capulu ei, tractandu-o ca pe una persona straina, pe care abia ai vediut'o vreodata in vietia. Nimicu mai neadeveratu de catu acesta. In veti' practica a poporului theorii cumu amu dice transcendentali, se prefacu in fumu si cétia. Mii de interes mari ale societatiei europene si mai pre susu de tota preceptele humanitatiei, scopurile civilisatiunei impunu Europei strict'a obligatiune de se ocupa de starea si de relatiunile imperiului turcescu, nu numai pentru ca Turci'a se intinde si in Europa, ci pentru ca societatea europea e impinsa ca prin instinctu de gratitudine a duce binefacerile civilisatiunei, a le culturei superioare, a le moralei christiane acolo, de unde le imprumutase in cursulu secolilor, in Grecia, in Asia mica, in Egiptu, in Palestin'a, pana la Eufratu si mai departe. Nici unu poporul europeu autochtonu nu se poate laudá cu civilisatiune propria, originale, se potu inse laudá cateva popóra, ca pe cea adusa din Orientu acasa la ele o au desvoltatu, aparatu si conservatu spre binele omenimei intregi, pre candu in Asia decadiuse tare. A venit si pentru Asia tempulu regeneratiunei, dupa ce chiaru cultur'a vechia arabica suferise si se deteriorase cu totulu sub loviturile continue ale altoru popora asiatic barbare, cumu si din cauza catoruva doctrine perverse ale Coranului. Din aceste cause lumea vedi chiaru in secolulu nostru, inainte de anulu 1856, interventiuni europene succedunu-si unele dupa altele. Trecemu preste interventiunea celor trei poteri executata prin batalia navale dela Navarinu in an. 1827 in favorea Greciei seu mai dreptu, a civilisatiunei, si venimus dreptu la interventiunile din 1835 a Russiei si la cea din 1840 a Franciei si Austriei (la St. Jean d'Acre in Siri'a, archiducele Fridericu) cerute chiaru de Sultanulu in contra lui Mehmed Ali pasi'a, care nici un'a nici alt', plecase asupra Constantinopoli. Afara de aceste, de cate ori a mai intervenit

Francia in favorea christianilor romano-catholici din Siri'a, era Russ'a in a celor ortodoxi.

(Va urmá).

Brasovu 3/15 Novembre c. n. 1876.

Desbaterea asupra cestiunei orientale in senatulu imperialu din Vien'a s'a inchiatu in siedinti'a dela 7 Novembre. Pre catu de mare au fostu nr. asia si parerile. Cate capete, atate sentintie. Unulu voia se apere pe turcu contra muscalului, altul voia ca in aliantia cu muscalulu se se imparta pe pielea turcului, alu treilea predicá pace cu orice pretiu, in fine veni polonulu Greuter si, provocandu-se la juramentulu ce-lu depune fia-care rege maghiaru, ca adeca va cuceri cu arm'a in mana nu numai acele tieri si pamanturi, cari s'au tenu tu odata de corón'a ungurésca, ci in casu oportunu se va intinde si mai departe, dede espressiune parerei sale, ca in totu casulu ar fi bine, ca Austri'a se se mai largésca catra oriente, adeca se caute a anecta ce va poté. In labirintulu acest'a de pareri diferite senatulu imperialu si-a perduto cumpetulu, asa incat in fine n'a mai sciutu ce voiesce. La inceputu se parea, ca majoritatea este intielesa a tranti cu acesta ocasiune nu numai pe Andrassy, ci chiaru si pe Auersperg, ince resultatulu discussiunei de trei dile a dovedit, ca majoritatea tien' acesta discussiune, fora ca se aiba vre una plăvre unu scopu de ajunsu; pentru aceea dir'sa, in locu ca se silesca pe Andrásy ca se-se retrage, si a facutu din contra mari servitie si a contribuitu multu la intarirea lui in postulu ce-lu occupa.

Sambata in 11 Novemare s'a deschis si camera ungrésca si indata in prim'a siedintia deputatulu Ernestu Simonyi adressa intregului ministeriu o interpellatiune in caus'a orientale. Dlu Simonyi, avendu in vedere ca resbelu orientale atinge cele mai vitali interese ale monachiei austro-maghiare, si ca opiniunea publica din tiéra areta celu mai viu interessa facia de cursulu si directiunea acestui resbelu, intréba pe ministeriu, dece este aplecatu, ca pentru mai bun'a orientare a corpului legiuitoriu si a tierei, se presente camerei unu tablou despre tota politic'a, ce ministeriulu de esterne a urmatu dela erumperea incurcaturilor orientali si pana in diu'a de astazi si ca se dè apoi camerei orasiune se-si esprime parerea asupra cestunei orientale inca mai inainte de inceperea discussiunei asupra bugetului? — Prin acesta interpellatiune dlu Simouyi vré se provoce si in sinulu camerei maghiare o desbatere asupra cestiunei orientale, ince precum observam din foile semi officiali, dlu Tisza cu partit'a sa ar voi se evite o asemenea discussiune, pentru ca se teme, ca se nu faca unu fiasco si mai mare ca senatulu imperialu din Vien'a.

— Conferint'a de ambassadori are se se intunescă inca in decursulu lunei lui Novembre si are se discute numai asupra acelor cestiuni si propuneri, cari s'au primitu in principiu. Programulu conferintei propusu de Anglia admitte autonomia interna a provinciilor slave; Porta otomana ince nu se inviosece, ca Bulgari'a inca se devina autonoma.

— Atatu Anglia catu si Turci'a s'a decisu,

că la statoriarea liniei de demarcare se cedează facia de propunerile rusești, că din acest motiv nu se erumpă cumva înimicurile între russi și turci.

— Prințipele Gorciacoff a adresațat un circulare la totă autoritate din țără, prin care aduce la cunoștință, că imperatorele a ordonat mobilisarea armatei, însă nu cu scopul, că se părăște rebelul cu Turcia, ci mai vertosu că se o fortifică a eliberă pre cale pacifica pe creștini și a lăda drepturile ce competă poporului libere.

— În legatura cu același se comunică, că cu privire la linia de demarcare Russiei încă strinsu la pretensiunea sa, că turcii se retragă din totă pozițiunile ocupate după 27 Octombrie a. c. adăcea după lupta dela Djunis.

— În Chisineu au sosit, se dice, prințipele de coroană Constantin și marele prinț Michailu, că se primește comandă suprême asupra celor patru corpuri de armata concentrate la Odessa, Bender și Chisineu. Cortelul general va fi ocamdată în Chisineu.

— O scire dela Jassi a diariului „N. Fr. Presse“ dice, că cele patru corpuri de armata rusești, menționate mai susu, s-ar afla deja în momentul de a intra în România, că se ocupă punctele de pe malul drept al Dunării și anume Siumlă, Rusciucu, Tulcea și Calafatul. Scopul acestei expediții nu este rebelul cu Turcia, ci numai o simplă amenintare, o execuție pentru neamenințarea realizării reformelor.

— Guvernul rusești a cumpărat din America 20 mii pundi de pulbere de pusca, deoarece să dovedești, că pulverea de pusca americană e mai bună că cea rusescă. — Imprumutul celu va închiă Rusia în Hollandă face 30 milioane pundi sterlini.

Organisarea orasului Fagarasiu.

Dupa ce partea ungurescă de aici facă un mare fiasco cu totă scopurile ei de suprematizare la municipiul Fagarasiului, a cercat să realizeze asemenea scop la organizarea orasului Fagarasiu, ce a avut locu în parte la 4 l. c. — la alegera reprezentantii orasului. — Aceasta partita condusă de omeni foră capu și fară principiu — s-a aruncat asupra orasului spre a se despăgubi de dauna morală și materiale ce a suferit greu la comitat, unde prin o bună tactica și disciplina a romanilor remasera în minoritate neînsemnată, după totă intrigă, amenintările și negocierile comise.

Orasul — că mare comună — la care a fost degradatul ora vină să — a avut se alărgă 20 membri. Partita ungurescă a compus o programă de alegeri, desemnându-membrii viitorii reprezentanți — totu numai maghiari —, că din mila înse a pusu și unu român dintre cei mai slabii la angeru, precum și unu sas că de semnătia.

Vedindu-românii și sas-germanii această bătăjocură intentionată, curenții său uniti și au combinat — o lista de membri la fiitora reprezentanță, din care au eschisat pre toti ungurii; firesc că lumea din afara va judeca părțile nefavoritorii această purtare a coalitiei romano-sasesci, înse — ea este dictată de impregiurările locali. Celu ce voiesce se fia singur la masa și toti cei alătri se remana la usi, trebuie se fia pregătită a remâne odată singur la usi pre ore-care tempu, că se aiba buna ocazie a gustă din esperință și a invetări: Ce însemnă a calcă legea și a fi nedreptă cu semnii sei?

Disciplina — laudă se fia conducerilor romani și sas-germani — a fost exemplară, nici unu unicu votu nu s-a pierdut — românii și sasii au venit la urna pana la celu din urma și cei bolnavi și impecabili au votat prin plenipotențiată.

Invingerea a fost strălucită și incoronată de succesiul dorit —; partita maghiara — ingan-

fata — a remas cu buzele înflăte, era românii și sasii învingatori. Se publică scrutinul și din urnă nu a existat neci unu membru maghiar în reprezentanța orasului! Ecca, că cei ce separă grupa romanilor, cadiura insuși în ea... —

Membrii repr. orasului facu cu totii 40, diu-mete sunt virilisti, între virilisti este unu singur maghiar. Trista stare pentru maghiarii din Fagarasiu înse nu nemerită.

Dorim, că coalitia romano-sas-germană se fia dorabilă în interesul binelui comun atât alor asului catu și al comitatului, durabilă pînă se fia această uniune înse numai, de către fi sinceritate imprumutată; despre partea romanilor va fi acesta sub totă condițiunile — devenită asemenea se pretinde și din partea fratilor săsi. Cea mai mică nesinceritate ne arăta ca ambilor săi cauzei publice mare dauna.

D.G..

Spre intregirea corespondinței premisse aici voi am să facem unu micu comentariu din partea noastră, că se arătam și cu această ocazie, că de către există o anomalie, o calamitate în Fagarasiu și comitatul său, apoi aceea este de a se căuta și astă în personă lui prefect Boer Kálmán. Înse tocmai candu prinsese mu condeiu în mana, că se accentuam această impregiurare, ne sosi cu postă numerulu dela 10 Novembre alu diariului „Tagblatt“ din Sibiu, unde sub titlulu „Stări asiatici în Fagarasiu“ afiamu unu comunicat, subscrissu de Tamasi Galu, capitanu c. r. în pensiune, primariu alu urbei Fagarasiu și cavaleru alu ordinului Francisc Iosif, din care comunicat reproducemu aci urmatorul estrassu:

„Pana în tempul mai nou, nationalitatele reprezentate în Fagarasiu trăiau între sine în concordia fratiescă. Tota inteligenția de aici, de origine limbă și chiamare se concentră în Asia numită casina civilă, care era comuna. În fine provodintia ne tramise de prefect pe Boer Kálmán, care la începutu credeau că e chiar omul, care ne trebuie nouă, presupunându, că în calitatea sa de prefect maghiar, apoi că fostu amplioata sub absolutismul german și că român de nascere are se scie totă trei limbi patrie și se fia unu apărător alu legalității. În scurtă tempu am vidiu înse, că amagirea noastră a fostu mare. Elu negă înainte de totă limbă sa maternă, negă apoi că are vrăjitoare cunoștință de limbă germană, în care să-a castigat odată panea de totă dilele, era pe de alta parte excellea în injuraturi și insulte ungurescă asupra celorlalte nationalități cu unu succcessu asiatic de mare, incat nu nimine nu pot să se-i facă concurință pe acestu teren. Elu înfintă o casina, ai careia membri fundatori potea se fia numai unguri de nascere și renegati de calibrul său. Totu ar fi fostu cum ar fi fostu, de către reprezentante alu Majestatii Sale regale nu se rusină nici chiar în adunari publice, în siedintă oficiale a negă dreptul de existență alu cetățenilor nemaghiari și din principiu nu numai că nu da asciutare nici unei suplice nemaghiare, ci o respingea cu injuraturi și insulte.

Cu unu cuventu, dlu prefect vrăjitoare se ne tratează pana în finitul totu după calapodul său asiatic; înse din fericire noi nu suntemu asiatici. Dovedă, că despotismul și arbitriul său să-a spartu capulu facia de solidaritatea romanilor și a germanilor, cari sătu de o asemenea tratare și au reculat poterile și în 4 l. c. să au alesu o reprezentanță comună după placu. Dintre unguri nu s-a alesu nici unul, ceea ce s-a evitat din principiu.

În fine dlu Galu speră, că pacea și armonia între cetățenii Fagarasiului se va restabili cătă mai curenții; dlu comite supremă va trebui să fie delaturat din unu postu de administrare asia însemnată, deoarece în tempul diu urma epilepsie la apucă și trătescă prea de deseori. — Dlu Galu caruia i s-a adresațat de aici din Brasovu telegramă de recunoștință și incoragiare, inchia cu declaratiunea, că responsabilitatea pentru cele comunicate o primesc din său.

Din comitatul Sabiu în 7 Nov. 1876.

Dela confluxulu universitatii.

Dupa tenore art. de lege XII din 1876 § 8 lit. d, confluxulu universitatii conchiamat pre 23 Octombrie a. c. avă de problema a-si dă parerea cu

privire la impartirea celor 11 cercuri de alegeri pentru viitoră adunare generală a universitatii, cum și în privința modalității de alegeri a membrilor la numită adunare gen. Spre acest scop, în siedintă universitatii din 23 Octombrie a. c. s-a aleșu o comisie de 11 membri, între cari și 3 romani, cu acea sarcină, că se elaboreze un proiect pentru impartirea celor 11 cercuri de alegeri, cum și pentru modalitatea de alegeri. În privința cetăților din fundul regiunii, s-a dispus prin susu citată lege, că cati deputați ară se transmită fia care cetate la viitoră adunare gen. a universitatii, și anume: Sabiu și Brasovul cu 2 deputați, Sighișoara, Săbău, Orastie, Mediașul și Bistrița cu unul, la Oltea 9 deputați. A remas deci că universitatea se-si dă parerea asupra formării cercurilor pentru alegera încă a celor 11 deputați din celelalte parti ale fundului regiunii. În legea dietale susu-citată, s-a indigitat totu-o dată principale, ce suntu a se avea în vedere la formarea cercurilor.

In urmarea acestor comisiuni emise din sinulu universitatii, în siedintă din 6 Noiembrie a. c. s-a prezentat proiectul său, statutorul din 3 parti; în partea antaia, carea după parerea noastră nu stă în necestu cu celelalte parti, se repetă cunoșutele gravamine ale majoritatii sasesci din universitate; de către aceste nu ne atingu pre noi din punctul nostru de vedere: partea a douăa tractă despre impartirea celor 11 cercuri electorale, era partea a treia despre modalitatea alegerii; dispusonile, respective propunerile coprense în cele două parti din urmă, ne interesează cu atat mai tare, că catu că în acele se normează influența viitoră a comunelor și municipiilor comproprietarie la averea universitatii și a celor 7 judecății.

Din proiectul majoritatii comisiunei, adoptat de majoritatea sasescă a universitatii, se vede, cumca prin impartirea facuta unu număr tare considerabil de comune suntu cu totul eschise dela alegerea deputaților la adunarea gen. a universitatii, prin urmare suntu eschise dela origine influență în administrarea și întrebuintarea averei universitatii și a celor 7 judecății. Asia suntu eschise comunele scaunelor filiale Talmaci și Seliste, a domeniului Branu cu Saculele, a comunelor foste granitare, cum și alte ceteve comune din fostul scaun alu Cincului mare și alu Mediașului și Nochricului.

Minoritatea comisiunei statutorie din domnii deputați: Bogdan și Hania, a cerut, că și comunele, pre care lea eschisă majoritatea comisiunei, se se primește în proiectul de impartire, fiind că și acela, după dreptu, suntu comproprietarie a averei universitatii și a 7 lor judecății; majoritatea sasescă a comisiunei n'a acceptat propunerile minoritatii, și astfel minoritatea a datu votu separat.

Asemenea și-a datu minoritatea română a comisiunei votu separat și cu privire la unii §§ din proiectul modalității de alegeri a majoritatii sasesci.

In siedintă universitatii din 6 Nov. a. c. s-a luat la pertractare elaboratul, respective proiectul majoritatii comisiunei. Partea antaia din acelu proiect relativa la gravaminele majoritatii sasesci, nu s'a admis de presidu la pertractare. Incidentele și scaimbarele de pareri și argumente, întrevenite cu acea ocazie, între presidiul și între oratorii majoritatii, se pot ceta în reportul publicat în „Hermannstäder Zeitung“ nr. 261, noi nu ne ocupăm acum cu acele.

Trecem deci la pertractarea partiei a două și a treia din desu-amentatul proiectu alu majoritatii comisiunei.

La desbaterea specială a partiei antaia, relative la impartirea celor 11 cercuri de alegeri, ie căuventul d. deputat Bogdan, și aratandu, că la avere universitatii și a 7 judecății, au dreptu totu comunele apartenătoare celor 11 municipii, că comproprietarie, prin urmare propune, că și comunele apartenătoare domeniului Branu, Seliste, Talmaci, comunele foste granitare și celelalte, se se considere de comproprietarie ale averei universitatii și respective a 7 lor judecății, și se nu se eschida dela influența și drepturile cuvenite.

Propunerea dlu Bogdan a fostă sprinținită cu totu zelul de deputați: Rusu, Nic. Popu și Macelariu. Rusu se provocă la documente din secolul XV și XVIII, prin care arată, că comunele din domeniile Branu, Seliste și Talmaci, nu au fostu nece-odata în relații iobagești facia cu 7 judecății, — prin

urmare se nu se eschidia dela influenti'a cuvenita
că proprietarie.

Pentru proiectul majoritatii au pledat deputati sasi: Schnell, Reimesch, Dr. Lindner, Bruckner, cestu din urma s'a provocatu la Aprobate. La votare, s'a primitu, se intielege de sine, proiectul majoritatii.

Deputatii romani cu Bolog'a in frunte au insinuat votu separatu.

In siedint'a de dupa amidi totu din 6 Nov. s., s'a luat la desbatere speciale partea a treia a proiectului majoritatii comisiiunei, relativa la moralitatea alegerei membrilor la adunarea gen. a universitatii.

Moraltatea comisiiunei a propus, că in cele 11 cercuri de alegere, comitetul de alegere (Wahl ausschuss) statutoriu din 7 membri, se se aléga prin cate unu delegat alesu din partea reprezentantilor a acelora 7 comune, din cerculu respectiv, care voru documenta, celu mai mare numaru de alegatori provediuti cu dreptu de alegere pentru diea.

D. deputatu Bolog'a in numele minoritatiei sasiunei, a propus, ca pentru alegerea comitetului din cestiu (Wahl ausschuss) se tramitias facere comuna din respectivulu cercu cate 2 alegatori si aici se primi propunerea majoritatii sasesci a comisiiunei prin urmare, propunerea d-lui Bolog'a, pentru carea pleda si deput. Rusu, cadiu. Deputatii romani, insinuara si aici votu separatu.

D. deputatu Dr. Pecurariu inca in siedint'a universitatii de iuante de amédia, facuse propunere, că se se astérrna la ministru un'a reprezentare, in carea se se céra, că se se expereze dela dieta, modificarea § 8 lit. d) din art. de lege XII din 1876, in acelu sensu, că se pótá avé dreptu de alegere la alegerea deputatilor pentru adunarea generala a universitatii si acei comproprietari, cari dupa legea electorale dietale, nu suntu provediuti cu dreptu de alegere pentru dieta. La acésta propunere, vorbira deputatii romani Hann'a si Dr. Tin cu.

Presidiulu inse n'a lasatu la desbatere acésta a propunere, sub cuventulu, ca dreptulu de reprezentare lu au numai representantile municipali, er' universitatea nu are atare dreptu.

Speramu, ca votulu separatu, ce l'au datu deputatii romani ai universitatii, se va publica, că astfelui publiculu romanu, si cu deosebire, comunele fondului regiu, comproprietarie la avereia universitatii si a 7-loru judecia, se pótá avé informatiuni asupra starei lucrului.

III.

„Fundatiunea Siulutiana“.

(U m a r e).

Universitatea sasasca, care are mai multi bani ca noi, si pótá se se pricépa mai bine la economise ca noi, nu cumpara, ci tocma din circumpectii proverbiale - si tiene capitalulu in obligatiuni si'l da imprumutu pre hypotheca pre lenga acuitati. —

Capitululu catholicu cu episcopatulu are mai 3.000,000 fl. in obligatiuni, le da imprumutu pre lenga intabulare si nu cumpara bunuri!

Reformatii, caroru dela scandalulu cu bunurile collegiului din Aiudu li acru sufletulu de josaguri, nu cumpera bunuri, de si in consistoriulu loru se safa ómeni mari proprietari, nu mosieri ca la noi, si aceia sciu, ce e unu bunu. —

Unitarii sect'a cu ómenii cei mai practici in me - si cumpera case, - si dau banii imprumutu, nu obligatiuni, d'er' nu cumpera bunuri.

Esempu mai eclatantu unde trebue, că acum curendu in Domnulu adormitulu conte Miko? Acestu barbatu de statu fostu ministru, diplomatu si omu cu mare intelligentia si circumpectie si in fine d'ora celu mai mare proprietariu in Transilvania, facundu pentru o scóla una fundatiune, a facut'o in obligatiuni si nu a donatu seu cumparatunu bunu; cu tóte ca, déca cineva, apoi dlu acesta sciutu, ca ce suntu obligatiunile si ce poti accepta dela ele?

Eclatantu exemplu in contra cumpararei bunurilor e si casulu societatei de economia (gazdagsági esplet) din Clusiu.

Acesteia i s'a testatu in Boju mare unu bunu, d'er' directiunea societatei aceleia compusa per excellentiam din proprietari, a vediutu, ca administrarea i'er' fi cu prea mari greutati, si nu i-ar' aduce percentele recerute — l'a vendutu.

Singuri Naseudenii s'a afiatu in Transilvania asia de sfatosi, că se-si cumpare bunuri din banii fundatiunilor, apoi au si cumparat o nemica mare, unu bunurelu pe campia fora regalia, fora cale de comunicatiune si catu se pótá de departe de dinsii, că spesele de caleatoria ale inspectiunei se faca cu statu mai multu. — Me erte dnii Naseudenii, d'er' in privint'a acésta nu mi'i ieau de modelu. — Asi mai dice ceva despre procedura Naseudenilor, d'er' in ce nu me arde nu suflu. —

„O conditiune inse ar' fi, sub care nu ca a-si de — ci asi sfatui se se cumpare bunuri pre banii fundatiunilor nostre, si acésta ar' fi, déca tóte bunurile cate le possede clerulu, dimpreuna cu cele metropolitane si cele ale fundatiunei Siulutiane s'ar' conglomera asia dicundu intr'unu fideicomissu seu majoratu, si s'ar' administra prin o directiune economica centrale, compusa din ómeni probati si cua-lificati“. —

Venitulu curatu apoi s'ar' impartí intre sin-guraticii proprietari si usu fructuanti pro rata parte, catu face partea fia-caruia din conglomeratiune. —

Ca cum ar' debui organizata directiunea aceea, in ce relatiune ar' fi cu consistoriulu si metropolitulu, etc. etc., asta-data nu e locu se o desfasuriu si nece ca asi poté asia in pripa, destulu e se dicu atata, ca de modelu asiu lua directiunile de asemene chiamare din majoratele contelui Skinsky, principelui Koburg Gotha, Schwarzenberg, ori Karolyi etc. etc., ca de aceste suntu destule.

Directiunea acésta ar' fi in stare apoi in bunurile clerului a porta o economia rationale, a produce vite de rasa, a deschide vinurilor celoru es-celente din bonurile clerului piacia in strainetate, a introduce industria de lemnul celu pucinu pentru instrumentele de economia si buti, ca-ce paduri suntu destule, etc. etc. cu unu cuventu ar' indiesi venitele fundatiunilor, ce cu atata mai vertosu ar' poté face, ca-ce capitalu pentru sustinere inca este. —

Atunci ar' fi mai bine si pentru persón'a metropolitului si pentru consistorialisti, ca-ce metropolitulu ar' fi liberu de grijele economisarei, si consistorialistii si-ar' poté sacrificia tóte poterile chiamarel loru mai inalte, fora de a fi siliti a se tortura cu lucruri, cari nu le este specialitatea si chiamarea. —

Nu e numai scadere scundaiosa, ci e pecatu comisu in contra economiei nationale, cum se pórta economia in bunurile nostre.

Se vorbescu numai de cele metropolitane. Déca unu pontifice stapanesce bunurile 15—20 ani le mai inzestrédia cum scie si póté, obvine inse vacanta de scaunu, apoi Sodom'a si Gomor'a prin bunurile metropolitane, tóte vinu sub doba, cara cine ce scie si póté, remanu bunurile tunse, arse si fripte. Vine intercaláriu, atunci se strica si locurile la campu afara, si asia candu vine urmatoriulu, nu scie in catrau se dè, in locu de a se apuca de organisarea diocesei pana acuma orfana, trebue se se ingrigésca, ca unde-su mai eftine rótele si tanjalile, ca se-si procure celu pucinu cele mai necessaria pentru portarea economiei, fora de care n're nece unu venitu. Atatea i suntu lipsese si neajunsele, catu in 6—8 ani nu e in stare a-si pune dominiale in ordine, ca-ce unui bunu desorganisatu ei trebue tempu pana se reculege. —

Déca s'ar' intempla conglomerarea susu des-crisa, atunci metropolitulu nou fora nece o ostensela si grija si-ar' primi partea sa din venitulu comunu, care ar' face celu pucinu de 10 ori atata, catu ei aducu bunurile in anii primi sub administratiunea sa. —

Acésta conglomerare inse va remané numai unu piu'm desiderium pre harthia, ca-ce la aceea nu s'ar' invoi tocma aceia, cari ar' trage mai mari folose din ea. — Asia e lumea, cum a disu apostolulu, ca vedem reulu, d'er' nu facem u-binele. —

D'er' nece in sperarea aceea, ca va fi mai bine, nu me potu invof la cumpararea unui bunu.

D'er' se specificu daunele ce le are clerulu si fundatiunea Siulutiana din possederea bunurilor. —

(Va urmá.)

SOCIETATEA ACADEMICA ROMANA.

Publicatiune

de concursurile propuse conformu decisiunilor luate in sessiunile din anii 1875 si 1876.

(Fine.)

IV. Premie Nasturellu.

(din ser'a B, pentru opere publicate.)

Conformu decisiuniei Societatei Academice din

sessiunea anului 1875, se pune in cunoscinti'a publicului urmatorile dispositiuni d'in codicillele reposatului intru fericire C. Nasturellu Herascu:

B. Premie pentru opere publicate.

„In totu anulu Societatea Academica Romana va avea premia, d'in veniturile fondului Nasturellu, ua carte typarita originala, in limb'a romana, care se va socoti de cotra Societate ca cea mai buna publicatiune apparuta in cursulu anului. Aceste premie voru fi de doue specie:

1. In trei anni consecutivi, d'a rondulu, se va decerne cate unu premiu de patru mihi lei, N 4000 L. n. minimum, la cea mai buna carti apparuta in cursulu anului espiratu;

2. Ero in allu patrulea annu se va decernu unu premiu fissu de lei nuoi 12000, carele ce numi „Marele Premiu Nasturellu“, opere care va fi judecata ca publicatiunea de capetenia ce va fi apperutu in cursulu celloru patru anni precedentii. Acestu premiu nu se va poté decernu unei lucrari care va fi obtinutu deja unul d'in premiele annuali, de catu defalcandu dintr'asala valoarea premiului precedente.

Operele ce se voru recompensa cu acesta a dou'a seria de premie, voru tracta cu preferentia despre materiale urmatorie:

a) Scrieri seriose de istoria si de sciintiele accessorie alle istoriei, preferindu-se celle attingatorie de istoria tierrelor romane;

b) Scrieri de religiunea orthodossa, de morale practica si de philosophia;

c) Scrieri de sciintie politice si de economia sociale;

d) Tractate originali despre sciintie essacte;

e) Scrieri encyclopedice precum dictionarie de istoria si geographia, in cari se intre si istoria si geographia Romaniei; dictionarie generali seu partiali de sciintie essacte, de arti si messerie, de administratiune si jurisprudentia, si alto assemenei lucrari utili si bine intogmit;

f) Carti didactice de ua valoare insemnata ca methodu si ca coprinsu;

g) Dictionnaire limbistic in limb'a romanésca mai allessu pentru limbele antice si orientali, adeco limb'a latina, ellenă, sanscrita, hebraica, arabă, turca, slavona vechia, si altele;

h) publicatiuni si lucrari artistice de ua valoare seriosa, adeco relative la artile plastice, arhitectura, sculptura pictura, gravura, si chiaru opere musicali seriose, pre cari aceste tote Societate Academica romana le va puté appretia atunci, ca isi va intende activitatea ei si assupr'a tutulor materielor de Belle-Arti.

i) Scrieri de pura litteratura romana, in prosa si in versuri, precum poeme, drame si comedie seriose, — mai allessu subiecte nationali, — si orice alte opere de inalta litteratura romana. Acestora mai cu sema asiu dori se se accorde „Marele Premiu Nasturellu“, candu voru fi judecate ca avendu unu meritu cu totul superior, spre a se da astu-felliua incuragiare mai puternica desvoltarei litteraturei nationale“.

Spre indeplinirea acestoru dispositiuni, Societatea Academica romana a regulat, celle urmatorie:

1. Primulu siru de 4 anni prevediutu in dispositiunile testatorelor, attingatorie de acesta seria de premie, se va incepe in anulu viitoriu 1877, si se va continua in 1878 si 1879, astufeliu, ca in anulu 1880 se va presenta pentru prim'a ora casulu de a se decerne marele premiu Nasturellu de 12,000 lei nuoi; er' in anii 1877, 1878 si 1879, se va da neaparutu cate unu premiu de 4,000 lei nuoi cellei mai bune carti publicate, respectivu, in cursulu fia caruia din acesti anni.

2. Toti autorii cari voru dori sa concurre la premiele annuali din acesta a duo'a seria de premie Nasturellu, sunt autorisati si invitati ca se tramita, mai nainte de deschiderea sessiuniei annuali a Societatei Academice romane, unu numeru cellu pucinu de 12 esemplare typarite din cartea loru, la Delegatiunea Societatii, in Bucuresci (localulu Academiei), osebitu de esemplarele pe cari voru voi se le offere deadreptul contra unii seu toti membri actuali ai Societatii, fora ca acesta ultima procedura sa fia catusi de pucinu obligatoria.

NB. Se nu se perda d'in vedere ca operele propuse la concursu trebuia sa fia publicate in restimpulu anului curgatoriu, adico cu incepere de la ultima sessiune anuala a Societatii Academice; astu-feliu, spre exemplu, in sessiunea Societatei d'in 1877, voru puté se intre la concursu numai cartile publicate de la 15 Augustu 1876 nainte, si totu astu-feliu pe viitoriu; ero in sessiunea d'in 1880,

voru puté concurre la marele premiu Nasturellu tote cărtile publicate de la 15 Augustu 1876 pene in diu'a intrunirii membrilor la sessiunea d'in 1880.

3. La concursu se potu presenta si opuri pre-innouite in noue editiuni, cari se voru fi retiparit in cursulu anului, inse numai de autori in vietia.

4. Dupo coprinderea chiaru a testamentului, traductiunile d'in limbe straine suntu escluse de la concursu; se va face inse exceptiune pentru acelle traductiuni de pe opuri straine clasice, cari:

1. Séu prin difficultatile invinse alle unei perfecte reproducere in versuri romanesci voru constitui adeverate opuri litterarie alle limbei romane;

2. Séu prin anessarea de elucidari si de note scientifice, cu totulu proprie traducatorului, isi voru fi insusitu meritele unoru lucrari originali in limb'a romana.

5. Cărtile premiate de Societatea Academica romana din alte fonduri alle selle, séu celle tiparite din initiativa si cu spesele ei, nu potu intra la concursu pentru premiele Nasturellu din seria B.

6. Premielle Nasturellu din seria B se potu accorda, nu numai unora opuri complete, ci si parti unui opu typaritu in cursulu anului, cu conditiune inse, că acesta parte se fia de valoarea si de intinderea unui volumu si nu de alle unei simple fascioare. (minimum 400 pag. form 8, garmond.)

Premiarea unei parti a unui opu la unu concursu annuale nu impiedica premiarea unei alte parti din acelasi opu la unu concursu posterior.

7. Opurile anonyme si pseudonime nu voru putea fi admisse la concursulu cărtilor typarite, ero autorii loru, spre a primi premiele accordate, voru trebui se justifice proprietatea loru.

(Multiumita publica)

Din partea societatii S-lui Ladislau din Ungaria, s'a donatu pentru edificarea scólei gr. cath. diu Sabiu 25 fl. v. a.

Primésca On. Societate multumirile nóstre cele mai cordiale.

Sabiu in 11 Novembre 1876.

Senatulu scól. parochiale gr. cath.

Nontati diverse.

(Planulu pentru statulu comunale alu Brasiovului) dupa care are a fi administrat in toti ramii representarii si administrarii sale politice, economice etc. tocma se publica in „Kronst. Ztg.” nrri 180—1, că substratu la definitiv'a fipsare a punctelor lui, spre a se substerne spre intarire la ministrulu de interne, dupa care statutu apoi are a se tiené atatu representanti'a cetatii catu si deregulatorie ei comunali in viitoru, dupa nouii art. de legerespectivi. Corpulu representativu are a fipsa adunarile, ordinea lucrarilor, rectificarea listelor de alegeri in totu anulu si verificarea celor ualesi. Acestu statutu intre marginile legii va fi icón'a ordinei si a organismului in comuna, si la statorirea lui se nu lipsim a fi de faciu, déca nu vremu a remané eschisi.

(Studentii dela universitatea din Moscovia) au adressatu catra presedintele comitetului studentilor din Budapest' a urmatoriulu telegramu: „Déca este adeveratu, ca studentii din Pest'a au cutedat a -si esprime simpathie loru pentru turci, atunci noi studentii dela universitatea din Moscovia, condusi de sentimenti comune intregei omenimi si nu numai de tendintie de nationalitate, ne tienemu de detorintia a ne esprime despretilu nostru facia de dinsii, că facia de nisce tradatori ai causei umanismului si a libertatii, caror'a trebue se servésca ori-ce universitate.

(Aurelia Christofi) este numele unei domnisiore de 16 ani din Romani'a care a depusu dilele trecute esamenulu de maturitate cu successu imburcatoriu si a intratu apoi la facultatea de sciintie medicali. Acesta damicela nu s'a dedicatu sciintieloru, că dora cu ajutoriulu loru se-si castige painea de tóte dilele, deólace dins'a este flic'a unui proprietariu forte avutu, ci studiéza numai din placere.

— Respusu: D-lui „Ego” in Sinca ve-

chia.. Cu corespondint'a ddto. 31 Octobre a. c. binevoiesce a te adressá aiurea, ca-ci in colónele fóiei nóstre nu se pote publica chiaru si numai din motivulu, că se nu ne facemu noi pe noi de risulu lumei. — Red.

(Contele Lonyay jun.) fiulu millionariului Lonyay, a fostului ministru de finançe si dupa aceea primu ministru maghiaru, a cadiutu in concursu. Detoriele lui se urca la 400,000 floreni, si fiindu ca tatalu seu nu a mai voit u se platézca pentru dinsulu, asi tinerulu conte a trebuitu se deschida concursu, că se scape de sicanarile creditorilor.

(Softalele din Constantinopole) a respunsu softaleloru din Pest'a prin o ovatiune ce a facut'o generalului Klapka, care de presinte se afla in Constantinopole. Turcii s'a grabit u a-si areta multiumit'a loru pentru sympathiele ce sor'a natiune maghiara le pastréza pentru dinsii. — Cá contrastu la acésta insemanu aci, ca studentii din Berlinu au adressatu dilele trecute o telegrama catra rectorulu universitatii de Pest'a, unde i se comunica, ca representantii toturor societatilor de studenti de acolo s'a intrunitu laolalta si a respunsu softaleloru din Pest'a prin unu „pereat” freneticu.

(Constituire). Alumnii seminariului archidecesanu din Blasius, că membri ai societatei „Inocentiu (Micul) Clainiana” tienendu siedint'a constitutória in 12/10 st. n., si-au alesu de officiali pre an, acest'a scolasticu pre urmatorii domni: de presiedinte pre Nicolau Latu teol. de an. IV-lea; de notariu alu corespondentieloru pre Gabriele Branea teol. de an. IV-lea; de cassariu pre Nicolau Romanu teol. de an. III-lea; de controloru pre Ioanu Hossu teol. de a. II-lea; de bibliotecariu pre Basiliu P. Masca teol. de an. II-lea; de notariu alu siedintieloru pre Ioanu Macaveiu teologu de an. primu; ér' de redactoru alu fóiei societatii numita „Fornic'a” s'a alesu Filipu Docolinu alumnu seminariale de an. IV-lea. Fiendu fericta mic'a nóstra societate in an. scol. deja espirat a primi gratuitu cate unu exemplariu din: „Trompet'a Carpatilor”, „Convorbiri literarie”, „Reform'a”, „Revist'a Scientifica”, „Perdafulu”, „Transilvani'a”, „Fóia scolastica” si „Economulu”; se róga umilitu de Onor. Redactiuni că, si in an. acest'a se-o impartasiésca cu acelu favoru, esprimendu-si totu deodata cu acésta ocasiune multiamit'a si recunoscient'a s'a marinimóloru Redactiuni s. c. l. Blasius in 23/10 1876. Nicolau Latu, presied. Gabrielu Branea, notariu coresp.

(Declaratiune). Déca Dómna — alésa presiedenta a Reuniunei femeilor rom. din Mediasiu si giuru inca in 3/15 Maiu an. c. (inscripționata si totu-odata provocata atunci curundu, de presesce séu ba?) nu se va dechiará in vreo privintia séu alta catu mai curundu; — déca comitetulu acestei Reuniuni nu se va conchiamá catu mai curundu că se puna in lucrare cele ce atingu acésta Reuniune si in specia decisiunile adunarei citate aci, — si in urma, déca dd. membre ale Reuniunei si in specie membrele comitetului nu se voru interessá a si pleni sarcin'a primita; subscripționu că cassariu nu potu si nece mai voit u portá sarcin'a toturor si dechiaru publice, ca mai multu de catu pana in 1 Ianuariu 1877 nu potu portá respundietatea. Deci dela acestu terminu inainte refusu dela mene ori-ce respundietate facia cu ori-cene si cu toti afora de jurisdicția civila, careia provocat u voit u da sam'a. Mediasiu in 4 Nov. 1876.

Theodoru Moldovana Bucuria m/p.

Mașinou.

Sciri telegrafice din Russi'a spunu, ca Tiarulu anuncia armatei, ca elu se va tiené de pretensiunile sale in caus'a orientale, cari neimplininduse, e silu a apuca arm'a si in privintia acésta conțea pe armata.

Depesia din 11 Nov. din Petropole cuprinde cuvintele Tiarului catra representantii din Moscova: „Russi'a si va sustiené cererile in conferint'a din Constantinopole, deca nu voru fi indeplinite Russi'a va fi silata se ie armele, si spera in sprijinul poporului. Catra nobilime dise, ca déca nu se voru obtiné garantie Tiarulu are intentiunea otarita a lucra independentu.

Negociatorii mari din Russi'a sudica oferu Tiarului 5 mil. ruble si cei din Siberia 30 mil. spre dispusetiune in cestiuoa orientale.

Pana acum stau 6 corpuri de armata russa la Prutu de indemana. Russii credu, in resbelu neaperatu cu Turci'a.

Belgradu 14 Nov. Fiinduca in cestiuoa linie de demarcatiune nu se potu uni cu turci, se voru reincepe dusmanie si la Cladova s'a si transis u armata, că se dă man'a cu cea romana; ér' dela Russi'a se astépta altu ultimatum, pentru esirea turcilor si din Djunis.

Programul Angliei pentru conferintia l'a primi si Russi'a, numai turci mai facu dificultati.—

Depunerি de capitale spre fruptificare

se primește la institutul subsemnatu:

a) pre lunga anuncierea redicarii in sensulu statutelor cu 6% interese;

b) sub conditiune de a se anunciaz institutului redicarea depunerii la trei luni inainte cu 6½% interese;

c) sub conditiune de a se anunciaz institutului redicarea depunerii la siese luni inainte cu 7% interese.

Cu privire la conditiunile b) si c) deponentulu are a se dechiará in diu'a depunerii, ca-ci altu cumu inlocarea se va privi că urmata sub conditiunea a).

Interessele incep in diu'a, care urmează dupa diu'a depunerii, si icéta cu diu'a premergatorie dilei, ca numai dupa acele capitale se dău interese, cari stau depuse la institutu celu pucinu 15 dile.

La dorint'a deponentelui se potu stabili in diu'a depunerii capitalul si conditiuni speciali de esolvire, cari apoi se insérinna in libelu si in carte de depunerilor institutului. In atare casu restituirea depunerii urmează dupa aceste modalitati speciali.

Depunerile tramise prin posta pre lunga comunicarea adressei deponentelui se resolvu totdeaun'a in diu'a primirei.

Asemene se potu efectuá prin posta anunciar si redicari de capitale.

Sabiu, 28 Octobre 1876.

„ALBINA”

Institutu de creditu si de economii
3—4 in Sibiu.

100 carra fenu.

In Cuciulat'a, tienutulu Fagarasiu, se afia fenu de siesu (livadia) bunu, neploatu, la 500 metri (una suta carra) in curia Contelui Michesiu, unde se pote si folosi cu vite corante ori cu ou.

Domnulu Pavelu Brateanu
1—3 in Cuciulat'a face vendiarea.

Cursurile

la bursa in 14 Novembre 1876

Galbini imperatice	—	6 fl. 01	cr. v. a.
Napoleoni	—	10 fl. 01	"
Augsburg	—	109 fl. 15	"
Londonu	—	124 fl. 80	"
Imprumutulu nationalu	—	66 fl. 75	"
Obligatiile metalice vecchi de 5%	61 fl. 45	"	"
Obligatiunile rurale ungare	74 fl. 75	"	"
" temesiane	74 fl. 25	"	"
" transilvane	74 fl. 50	"	"
" croato-slav.	84 fl. —	"	"
Actionile bancei	—	832 fl. —	"
creditului	—	141 fl. 40	"

Editiunea: Cu tipariu lui

IOANE GÖTT si fiu HENRICU.